Maandag 24 Juni 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4842

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve s Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog telef. 1858. Postbus 80. Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Westindische Afvaardigingen morgen bij de Koningin.

1 September begint de Rijksconferentie

Bidault vormt coalitie-regering

Gasperi stelt behoud Triest als voorwaarde ondertekening vredesverdrag.

NIEUWE FRANSE REGERING.

Frankrijks derde na-oorlogse coalitie-regering werd door Bidault georganiseerd. Acht van de ministers komen uit zijn eigen partij — de M.R.P.; voorts zijn er zeven Communisten en zes Socialisten.

Bidault, die de portefeuille van Buitenlandse Zaken beheld, verbond zijn toekomst en die van zijn partij met het cabinet dat gevormd werd nadat de Communisten een kleine concessie deden door af te zien van de eisen van een loonsverhoging van 25%. Zij stemden in met Bidaults voorstel voor een loonsverhoging van 15% voor de laagste loonklassen. Ook stemden zij in met het voorstel om een conferentie van vertegenwoordigers van de werknemers, werkgevers en de regering te beleggen teneinde het gehele vraagstuk van lonen en prijzen te bestuderen. De Communisten zagen er ook van af om een der drie sleutelposten — Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Nationale Defensie — te eisen, die zij vergeefs poogden los te krijgen van De Gaulle en dreigden van Bidault te zullen eisen. De Socialist Edouard Depreux kreeg de post van Binnenlandse Zaken en de andere twee belangrijke portefeuilles kwamen in handen van M.R.P.-mannen. Bidaults partij kreeg ook de portefeuilles van Financiën, Nationale Economie, Justitie en Voorlichting.

De Fransen krijgen bij de verkiezingen in October de gelegenheid om een oordeel te vellen over de nieuwe regering.

Een nieuwkomer in de regering is Alexander Varenne, gewezen Gouverneur van Indo China. Hij kwam in het cabinet als de enige onafhankelijke nadat zijn eigen partij — de Democratische en Socialistische Verzetsunie — zich bij de Radicale Socialisten aansloot, die weigerden deel uit te maken van de regering. Francisque Gay, een der leiders van de M.R.P. werd benoemd tot minister van Staat. Het nieuwe cabinet vergadert morgen en de wetgevende vergadering zal er Woensdag haar goed- of afkeuring over moeten uitspreken. Gouin zit thans in de regering als Vice President samen met den communistischen partijleider Maurice Thorez. Het cabinet werd gevormd nadat alle partijen overeenkwamen dat de nieuwe algemene verkiezingen niet na 15 October zullen worden gehouden. De wetgevende vergadering zal een nieuwe grondwet moeten ontwerpen waarover vóór die datum door het volk moet worden gestemd. Bidault heeft de benoeming van een Minister voor de Voedselvoorziening tot later uitgesteld en zeide morgen nog verschillende Secretarissen van Staat te zullen benoemen. De Communisten bezetten dezelfde posten als in de regering van Gouin — Bewapening Industriële productie, Arbeid, Openbare Gezondheid, Veteranenverzorging en Heropbouw. (Parijs, (AP) 24.6).

DE CONFERENTIE IN PARIJS.

Men zegt, dat de Britse, Russische en Noordamerikaanse afvaardigingen een Frans compromis-voorstel over het vraagstuk van Triëst bestuderen, terwijl de Raad der Ministers van Buitenlandse Zaken voortgaat met de pogingen om de vredesverdragen voor Europa te ontwerpen. De Ministers moeten vanmorgen en vanmiddag officieel bijeenkomen om de quaesties der Oostenrijks-Italiaanse en Frans-Italiaanse grenzen te bestuderen alsook de beschikking over de overtollige Italiaanse vlooteenheden, doch diplomatieke waarnemers voorspelden dat niets de Ministers zou beletten om het probleem van Triëst, waarvan zij Vrijdag tijdelijk afstapten, weer op te vatten.

Op de besloten bijeenkomst van Vrijdag zouden de Fransen een compromis hebben voorgesteld waarbij de haven voor tien jaren zou worden geïnternationaliseerd waarna in een plebisciet zou worden beslist of zij bij Italië of Joegoslavië zou worden gevoegd. Uit de berichten betreffende het Franse voorstel is niet duidelijk welke Italiaans-Joegoslavische grenslijn zou worden aanvaard.

De Russen stelden een lijn voor, welke bezuiden de Oostenrijkse grens ver ten Westen van Triëst zou lopen, terwijl de andere drie Ministers de Franse lijn aanvaardden welke een weinig ten Oosten van de stad loopt.

De Westelijke Geallieerden waren van mening, dat op ethnische gronden Triëst aan Italië moet worden toegekend, doch de Russen zeiden dat hierdoor een Italiaanse enclave in Joegoslavisch gebied zou worden geschapen.

Ingeval de Westelijke Geallieerden de internationalisatie van Triëst goedkeuren doen zij dit vermoedelijk alleen om tegemoet te komen aan de Russische tegenwerpingen. Er is echter niets officieels gemeld ten aanzien van het Franse voorstel en zowel de Britse als Noordamerikaanse afvaardigingen weigerden er commentaar op te leveren of te bevestigen dat het was aangeboden.

Men verwacht, dat de Ministers weinig moeilijkheden zullen ondervinden met de agenda van vandaag. Er worden geen fundamentele meningsverschillen gemeld over de Oostenrijks-Italiaanse grens en allen zijn het in principe eens over de Frans-Italiaanse grens. Men verwacht echter enige discussie over de beschikking van de overtollige Italiaanse vlooteenheden. (Parijs.

Men verschilt namelijk van mening of de nieuwe dan wel de oude eenheden aan Italië moeten worden gelaten. (Parijs, (AP) 24.6).

WAT „PRAVDA" ZEGT.

Volgens Tass heeft het Russische nieuwsblad „Pravda" de Noordamerikaanse voorstellen voor de beheersing van de atomaire energie voorgesteld als „weerspiegelend de klaarblijkelijke aspiraties voor wereldoverheersing."

„Pravda's waarnemers Boris Izakov zeide: „Het Noordamerikaanse plan komt neer op een monopolistische positie voor de Verenigde Staten door de fabricage van het atomaire wapen voor onbepaalde tijd." (Londen, (AP) 24.6).

DE BERECHTING VAN MIHAILOVITSJ.

Mihailovitsj beschuldigde op dramatische wijze den eersten getuige à charge ervan een misdadiger te zijn nadat de getuige verklaard had, dat de leider der Tsjetniks hem opdroeg om 365 gevangen Partijgenoten aan de Duitsers uit te leveren. „Je leverde hen niet uit" schreeuwde Mihailovitsj. „Je verkocht hen!"

De eerste getuige à charge was de vijftigjarige Tsjetnik genaamd Yovan Skavovitsj, die verklaarde, dat orders om de Partijgenoten uit te leveren kwamen van den Opperbevelhebber Draja Mihailovitsj. Dit geschiedde volgens hem in 1941.

„En wat gebeurde er met deze Partijgenoten?" vroeg de President van de rechtbank.

— „Ik hoorde later dat zij allen werden doodgeschoten", was het antwoord. (Beograd, (AP) 24.6).

EEN VERKLARING VAN DE GASPERI.

De Italiaanse Premier Alcide de Gasperi heeft op een vergadering der Christen-Democraten te Rome te kennen gegeven dat Italië geen vredesverdrag zal tekenen waarbij het Triëst zal moeten afstaan. „Een compromis dat door de grote mogendheden in eigen belang en ten nadele van de kleine mogendheden wordt gesloten kan niet de basis zijn voor de nieuwe internationale samenwerking, doch slechts het begin van een nieuwe ramp", zeide hij.

De Gasperi verklaarde voorts, dat Italië zich met al zijn kracht zal verzetten tegen de internationalisatie van Triëst en het afstaan van Westelijk Istrië aan Joegoslavië. „Wij zijn zwak en onbewapend doch zullen ons dit onrecht niet laten welgevallen", aldus de Gasperi. (Rome, (AP) 24.6).

MORGEN.

Morgen, 25 Juni, zullen de Curaçaose en Surinaamse afvaardigingen haar petities aan Hare Majesteit de Koningin mogen overhandigen.

RIJKSCONFERENTIE 1 SEPTEMBER.

In 's-Gravenhage werd de openingsdatum van de Rijksconferentie op 1 September a.s. bekend gemaakt. Deze vaststelling geldt als voorlopig, omdat men moet afwachten wat het nieuwe cabinet beslist.

DE CABINETSFORMATIE.

Dr. Louis J. M. Beel doet nog pogingen voor de verdeling der portefeuilles in het reeds gevormde maar niet bekendgemaakte cabinet. Dr. Johannes H. van Maarseveen, r.k. lid van de Tweede Kamer, wordt genoemd als Minister van Justitie. Dr. Beel sprak ook met Dr. Pieter S. F. Otten van Philips [die Curaçao bezocht], maar misschien staat dit in verband met Ottens reis naar Oost-Indië.

KATHOLIEKEN EN COMMUNISTEN.

Bij een van de protestbetogingen tegen Dr. Louis J. M. Beel door de communisten verklaarde A. J. Koejemans, hoofdredacteur van de De Waarheid en lid van de Eerste Kamer, dat de communisten bereid waren met vooruitstrevende katholieken en Arbeids-mensen samen te werken in de vorming van een nieuw cabinet ('s-Gravenhage, Aneta).

VAN KLEFFENS PLOTSELING VERTROKKEN.

Mr. Eelco N. van Kleffens is plotseling uit New York naar Londen vertrokken. Of hij doorreist naar Nederland is niet bekend.

Mr. Jan H. van Royen is, demissionair Minister van Buitenlandse Zaken, is uit Den Haag Van Kleffens tegemoet gegaan.

EEN MILLIONNAIR VERDWEEN.

Uit Vancouver, Br. Columbia wordt gemeld:

De geheimzinnige verdwijning van den Fransen millionair, Henri Bar, stelt de douane-autoriteiten voor de vraag: wat te doen met een collectie Oosterse juwelen en kunstschatten ter waarde van ruim een half millioen dollar, eigendom van den rijkaard.

Bar, hoofd van de Frans-Chinese Bank te Shanghai, verdween na een wandeling op het dek, aan boord van een kleine vrachtboot, waarop hij als passagier voer. Toen dit voorval plaats had, was het schip zes dagen onderweg van Shanghai naar Vancouver.

Het schip kwam in Vancouver aan. De passagiers zeiden, dat Bar zich heel normaal gedragen had en zij namen aan, dat hij bij ruw weer overboord gevallen was. Hij was op weg naar Parijs, waar hij stil wilde gaan leven.

Charles Claudon, de Franse consul in Vancouver, een vriend van Bar zeide, dat de vermiste millionnair een weduwnaar was, wiens enige zoon in de oorlog was gesneuveld. Er was niets bekend omtrent erfgenamen.

De antiquiteitenverzameling van Bar is één der mooiste ter wereld. Krachtens Canadese wet zullen deze schatten, die met het schip in dit land aangekomen zijn, 30 dagen worden bewaard, waarna zij ter beschikking van 's rijks schatkist komen, om uiteindelijk te worden geveild. De opbrengst komt aan de Canadese regering ten goede.

Bij een overstroming van de Sus quehanna-rivier werd Williamsport (boven) in de staat Pennsylvania onder water gezet. Dit was de grootste overstroming in dit deel van Pennsylvania in de laatste tien jaren.

het nieuws van vandaag

Morgen dan zullen de Curaçaose en Surinaamse afvaardigingen door Hare Majesteit Koningin Wilhelmina ontvangen worden. De petities zullen worden aangeboden en de vorstin zal officieel kennis nemen van de verlangens van de Westindische gebiedsdelen om een grote mate van zelfbestuur. Uit Nederland wordt ook gemeld dat op 1 September de lang verwachte Rijksconferentie zal beginnen. Het schijnt wel alsof men met deze bekendmaking heeft gewacht tot de Westindische afvaardigingen in Nederland zouden zitten teneinde haar het wind uit de zeilen te nemen. De nieuwe regering is evenwel nog steeds niet gevormd en daarom is het moeilijk te gissen hoe het verloop der besprekingen zal zijn. Misschien zullen zij wel moeten wachten tot Dr. Beel zijn cabinet gevormd heeft. De heren zullen dan nog meer tijd krijgen om uitstapjes te maken, naar den dokter te gaan enz.

In Frankrijk heeft Georges Bidault zijn nieuwe regering gevormd. Zij is een coalitie van de M.R.P., de Communisten en Socialisten. Bidaults partij kreeg acht portefeuilles, de Communisten kregen er zeven (dezelfde als in het vorige cabinet) en de Socialisten zes (op Financiën na, welke aan de M.R.P. werd toegekend, dezelfde als tevoren).

Bidault behield zelf de portefeuille van Buitenlandse Zaken, hetgeen ook het beste is nu de conferentie der vier mogendheden nog steeds voortduurt. Men zegt, dat de Fransen een voorstel gedaan hebben om Triëst voor tien jaren te internationaliseren en dan een plebisciet te doen houden over de vraag of het bij Italië en bij Joegoslavië wil.

In Rome heeft de Italiaanse Premier Alcide de Gasperi alvast verklaard, dat Italië de internationalisatie van Triëst en de afscheiding van Westelijk Istrië ten sterkste zal bestrijden, al heeft het ook geen wapenen en is het economisch zwak. Italië zal geen vredesverdrag tekenen indien het afstand van Triëst moet doen, zeide De Gasperi.

Over de vraagstukken van de Oostenrijks-Italiaanse en Frans-Italiaanse grenzen schijnen de vier Ministers van Buitenlandse Zaken het eens te zijn. Doch men verwacht nog enige discussie wanneer in de loop van vandaag de quaestie van de beschikking over de Italiaanse vlooteenheden ter sprake komt.

Psychologische Beschouwing omtrent de huidige toestand op Java.

door

PROF DR. P. M. VAN WULFFTEN PALTHE [1])

Door drie jaar opzweping tegen de blanken, door voorbereiding tot actie vooral van de jeugd (optochten, meetings, strijdliederen), door wensvervulling in de voorstelling inzake Oosterse superioriteit (die de Indonesische dagbladen tijdens de Japanse bezetting steeds tegenover Westerse depravatie) werd de basis gelegd voor de geestelijke gesteldheid der Inheemsen na de capitulatie.

De republiek werd uitgeroepen, de vrijheid „geproclameerd" (maar verder gebeurde er niets!). De ijzeren band van de Japanse discipline, die het gehele volk omklemde, viel plotseling weg zonder dat er iets voor in de plaats kwam. In de eerste twee maanden vindt de opgekropte drang tot daden geen object om zich aan uit te leven; het was als schoppen tegen een loshangend gordijn. De grote menigte verwachtte met spanning de Nederlanders, in de hoop op herstel van veiligheid en althans relatieve welvaart; ze kwamen niet.

De intellectuelen — nationalisten, extremisten, communisten — verwachtten strijd en die kwam niet. De spanning vond geen uitweg, het volk werd apathisch, leeg, onwennig en onzeker; ze bleven in afwachting zonder precies te weten waarop ze wachtten, maar door deze onrustige verwachting kwamen ze niet meer tot geregelde arbeid.

Op relletjes belust bleven ze rondhangen en lanterfanten. Veel gevaarlijker was hetgeen er met de intellectuelen gebeurde. Hun activiteit vond evenmin een reeël object. De collaborateurs hadden nu ineens bereikt, waar ze mèt de Japanners om gestreden hadden — in woorden, liederen, meetings en optochten. Ze hadden de republiek — de „Vrijheid" — maar eigenlijk hadden ze die toch niet, want behalve hun „adoration mutuelle" kregen ze van buiten geen erkenning (waar ze als iets vanzelfsprekend op gerekend hadden), en óók geen tegenstand. Ze kwamen in een soort van luchtledig terecht en de horror vacui naturae maakte zich ook hier weer geldend en gaf een spanning, die op korte duur tot iets ondraaglijks werd.

Eerst gaf onderling krakeel nog wat afvoed, maar toen kwamen al gauw slagwoorden als „merdeka" en repoeblik, de pseudonazie groet en de rood-witte speldjes en vlaggen als hulpmiddelen naar voren, om zichzelf moed in te spreken en zich de schijn van zelfverzekerdheid te geven.

Bij de hoge emotionaliteit van de Indonesiërs bleek dit echter niet voldoende en nu zag men het gebeuren, dat zich van lieverlede bij de leiders en hun volgelingen een terugval ging voltrekken naar een primitief ontwikkelingsstadium, in eerste instantie zich uitende in een soort droomtoestand, een trance, een bezetenheid door voorstellingen en wensen buiten alle realiteit en logica om.

Grote groepen intellectuelen, inclusief Indonesische arten en psychiaters, gingen weer geloven in onkwetsbaarheid — een geloof dat bij het volk nooit ontbrak of ontbreekt — hun opperbevelhebber kan zich onzichtbaar maken, een stukje „gewijde" bamboe (als amulet) kan de geweerkogels van hun baan afbrengen. Imaginaire wensvervulling geeft hun tegen alle evidentie in — zij het door onduidelijke woorden en door de houding der Engelsen wel enigszins begrijpelijk als men niet meer goed luisteren en zien wil of kan en alleen op indrukken afgaat — de overtuiging, dat Christison de Republiek erkend heeft, dat de Engelsen zwakker zijn dan de Indonesiërs — zij hebben immers een generaal gedood.

Alle logische argumenten er tegen worden afgedaan met de slagzin: „dit is mijn overtuiging": geen enkele logische redenering heeft meer vat op hen. Deze trance, deze droomtoestand remt elke doelbewuste actie. Jongere en oudere leiders, politici, intellectuelen, ziet men op voorgalerijen en binnenkamers opgekruld in stoelen hangen, sigaretten roken, en praten. Nergens wordt er meer behoorlijk gewerkt en de enige actie, die er nog is, bestaat uit een doelloos heen en weer trekken in auto's.

Men kan zich een beeld maken van de geestesgesteldheid van de inzittenden, wanneer men hen snel en met veel misbaar over de wegen ziet stuiven met levensgrote vlaggen, uitdagend maar toch dikwijls ook angstig om zich heen kijkende, terwijl de inhoud van die auto's, veelal bestaande uit jongelui, vrouwen en kinderen, wel bewijst hoe weinig al die haast en dat misbaar op zakelijke gronden berusten.

Deze terugval, deze regressie tot een primitief ontwikkelingsstadium leidt in het gevoelsleven tot allerlei infantiele reacties, waarvan de lichtgeraaktheid, het wantrouwen, de achterdocht, maar vooral de wrok het ressentiment, op de voorgrond treden; in het denkleven praevaleert het archaïsch-intuïtieve denken, waar de wens het richtinggevend element is, boven het logisch rationele: in het handelingsleven de apathie of een doelloze, ongerichte dadendrang.

Veel van het gebeuren der laatste maanden vindt zijn verklaring in dit regressie-mechanisme, met name de val van het eerste cabinet Soekarno, dat immers vooral gebrek aan activiteit verweten werd. Bij de noncollaborateurs, die nu — althans in naam — de macht in handen hebben, ligt de zaak wel enigszins anders: zij hebben in de Japanse bezettingstijd getoond een zekere mate van weerstand tegen suggestie te bezitten en zij zijn door hun opleiding en ontwikkeling niet zó weerloos tegenover de hen nu bestormende emoties.

(Wordt vervolgd op pag. 4)

[1]) Prof. van Wulfften Palthe, hoogleraar te Batavia, schreef dit interessante artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Het geeft een zo scherpe karakteristiek, dat wij meenden ook in West-Indië bekendheid aan dit artikel te moeten geven. — Redactie Amigoe.

CURAÇAO

NOG MEER AFGEVAARDIGDEN NAAR NEDERLAND.

Nadat de Staten een afvaardiging naar Nederland hebben gestuurd, wilde de Raad van Bestuur niet achterblijven. Vanmiddag vertrekt deszelfs ondervoorzitter Mr. W. C. de la Try Ellis in niet-gepubliceerde opdracht van de Raad en morgen gaat Alfred Senior — indertijd door de Staten gewipt — eveneens naar Den Haag. Wij nemen aan, dat de komst dezer beide figuren voor de Statenleden in het Kurhaus een prettige aanvulling zal betekenen bij hun moeizaam werk.

Mr. de la Try Ellis zal vergezeld zijn van Mevrouw Ellis, die enige tijd vacantie gaat houden in Nederland.

Ety Statius Muller gaat ook, als particulier.

STATENVOORZITTER OP REIS.

Mr. Adolphe W. J. M. Desertine, in wien de rechterlijke, uitvoerende en wetgevende macht samenvloeien, is tezamen met Notaris Mr. Anton A. G. Smeets voor zaken naar Bogotá vertrokken.

DREIGEND STAATSMAN.

Dr. M. F. da Costa Gomez, voorzitter van de Curaçaose afvaardiging naar Nederland, waarschuwde het Nederlandse volk dat er een ernstig gevaar bestaat dat West-Indië zich van het Koninkrijk zou afscheiden. Dit zou de verdwijning der Nederlandse vlag uit het Caraïbische gebied betekenen. De spreker zeide dat Curaçao een der sleutelpunten van de Amerikaanse verkeerslinie was, poort naar Zuid-Amerika, middelpunt van de op Noord- en Zuid-Amerika gerichte wereldeconomie. Nederland hield hier te weinig rekening mee, alsook met wat er in de harten en gedachten der bevolking omgaat, hetgeen Dr. da Costa Gomez weet aan de betreurenswaardig slechte nieuwsvoorziening welke in handen is van lieden die maar een kant van de zaak belichten.

De spreker schetste de verontwaardiging van de Curaçaose bevolking, toen deze zag hoe het Noodparlement zonder raadpleging met Curaçao en Suriname beslissingen trof inzake het Atlantisch Handvest. Volgens de Grondwet van 1922 kunnen hervormingen al meteen doorgevoerd worden zonder de Rijksconferentie af te wachten of de Grondwet geweld aan te doen. Aan West-Indië kon worden toegestaan eigen zaken te regelen, terwijl de algehele hervorming van de politieke betrekkingen iets geheel aparts was. Wij zijn besloten niet naar huis te gaan voordat wij positieve hervormingen bij ons hebben. Als Nederland niet toegeeft is er geen sprake van 'good will'. Wij blijven hier tot we hebben waarom we herwaarts gekomen zijn, zeide de Staatsman.

Frederik H. R. Lim A Po onderschreef dit alles en zeide dat Suriname als een stiefkind wordt behandeld. De bevolking is Nederlands van taal en zede. Een royale houding ten aanzien van de West zou veel helpen om de zaken inzake de Oost op te lossen, vooral omdat de aanhankelijkheid der Westindische gebieden aan de eenheid van het Koninkrijk boven twijfel staat ('s Gravenhage, Aneta).

LATIJN-SPREKEND LANDSKIND.

Een Landskind dat geen Papiament spreekt is geen goed Curaçaoënaar, hebben wij eens een politieken zwetser horen zeggen, maar hoe onjuist deze bewering is bewees ons vanmorgen Mevrouw Dr. Eva M. Fraenkel-Nieuwstraten, die na tientallen jaren afwezig geweest te zijn, haar oude vaderland weer betrad. Mevrouw Dr. Fraenkel-Nieuwstraten is een dochter van wijlen Dr. Nieuwstraten, van de oude familie Nieuwstraten welke tezamen met de Maals omstreeks 1700 uit Zuid-Holland naar Curaçao uitweken. De familie Nieuwstraten is inmiddels op Curaçao uitgestorven; Mevrouw de Weduwe Dr. Fraenkel is thans de enige telg uit dit geslacht.

Mevrouw Dr. Fraenkel heeft, zoals zij ons vertelde, vloeiend Papiament gekend, maar momenteel kan zij wel vlot Latijn spreken, doch geen Papiament. „Ik moet het weer van voren af aan leren". Dat zal wel gaan, want Mevrouw Dr. Fraenkel heeft vele talen gestudeerd en is feitelijk lerares in classieke talen, in Latijn en Grieks. Jarenlang heeft zij in Utrecht — aan welks universiteit zij studeerde — gedoceerd voor de opleiding voor het Staatsexamen. Zij besloot tijdens de oorlog terug te keren naar haar geboorteland en zich daar te vestigen als lerares oude talen. Een voorzienende blik deed haar leerboeken voor haar leerlingen meenemen. Overigens had Mevrouw Fraenkel het alleen te danken aan het feit, dat zij Landskind was, dat zij Nederland, thans een gevangenis, kon verlaten. Niemand mag er uit, alleen voor zaken want dat brengt deviezen binnen. Zo mochten bijvoorbeeld Mevrouw Fraenkels kinderen, die in Nederland geboren zijn en dus geen Landskinderen zijn, ons land niet verlaten. Beide kinderen zijn leraren geworden.

Mevrouw Fraenkel gaat zich thans als lerares oude talen hier vestigen. Voor zover wij weten is zij de enige in haar soort. Wij kennen geen andere leraar in de classieke talen hier. De classieke opleiding is zeker de beste vorm van onderwijs, omdat deze methode met kennis ook de cultuurwaarden leert beseffen waarop onze beschaving rust. Wij kunnen daarom niet anders doen dan van harte hopen, dat verschillende jongelui dit zullen begrijpen en zullen trachten iets van de classieke beschaving te leren. Dat deze vorming door een Landskind kan worden gegeven stemt zeker tot grote blijdschap.

Naar wij vernemen zal Mevrouw Fraenkel, die ook als free lance journaliste publiceert, tevens als verslaggeefster optreden voor West-Indië voor de Provinciale Pers.

Mevrouw Dr. Eva M. Fraenkel-Nieuwstraten logeert bij haar oude vrienden, de familie de Haseth, Arrarat 46.

EINDVERSLAG HAVENCENTRALE.

De Gouvernementspersdienst schrijft ons:

Het eindverslag Havencentrale klonk gelukkig geheel anders dan het Voorlopig Verslag.

Terwijl in dit laatste immers het gehele ontwerp werd gekraakt, bleek uit het eerste, dat de leden inzake de uitvoerige Memorie van Antwoord hun mening grotendeels herzien hadden. Gelukkig schreven wij boven, want het gaat hier om een nationaal Curaçaos belang.

De haven is de slagader van ons eiland. Door de haven stroomt de welvaart binnen — Curaçaos grootheid is aan de haven te danken — Curaçao staat en valt met de haven!

Gelukkig, want nu is er kans dat in onderling overleg tussen werkgever en werknemer problemen en geschillen vriendschappelijk worden opgelost, nu zal het mogelijk zijn dat belanghebbende: gouvernement — werkgever — werknemer eendrachtig het Curaçaos havenbedrijf maken tot een bedrijf waarop de buitenwereld kan bouwen. Men zal dan erop kunnen rekenen, dat men hier geen kostbare tijd zal verliezen en men zal de haven meer aandoen.

De arbeiders hebben de gelegenheid hun wensen en grieven openlijk en eerlijk te bespreken.

De werkgevers hebben de gelegenheid ook hun gedachten en verlangens ter tafel te brengen.

De overheid heeft dan leidend de kans, om, profiterend van de vruchten der gedachtenwisselingen, die maatregelen te treffen, waardoor het bestaan den arbeiders gewaarborgd wordt, de belangen der maatschappijen worden gerespecteerd en het algemeen belang van Curaçao wordt gediend.

Wat de in het eindverslag gemaakte opmerkingen betreft, er is er geen enkele bij die om principiële redenen geweigerd zou kunnen worden, zodat hopenlijk deze landsverordening spoedig zal zijn aangenomen, opdat er een aanvang kan gemaakt worden tot het treffen van verdere uitvoeringsmaatregelen ter ordening van ons havenbedrijf.

Een der stille Heldinnen in de Oorlog.

Wat Trixy Terwindt moest doorstaan.

door

IS BLOCH.

De DC-4 „Flying Dutchman", die hier uit Nederland Vrijdagavond met enige uren vertraging op Hato landde, had de eerste hofmeesteres op transatlantische lijn aan boord.

Dit is overigens niets biezonders, maar wel dat deze stewardess Mejuffrouw Beatrix Terwindt is; nu hoofdstewardess bij de K.L.M. en belast met de opleiding en organisatie van dat vrouwelijk corps bij onze nationale luchtvaartmaatschappij.

Zij is een der heldinnen uit de tweede wereldoorlog en daarom door onze Regering begiftigd met het Engelandvaarderkruis.

Een telefoontje van den zo sympathieken Perschef van de K.L.M. deelde ons dit mede, ons tevens verzoekende aan een Perslunch op Piscadera aan te zitten, waarbij de journalisten dan tevens de gelegenheid hadden Mejuffrouw Terwindt te interviewen. Weshalve wij Piscaderawaarts togen.

In Piscaderabaai was de echte K.L.M.-sfeer. In gezelschap van den heer Van Balkom, Chef vliegdienst en echtgenote, Van Oorschot, K.L.M.-piloot en gade, Herzogenrath en Koot, den Commandant van de DC-4, den immer opgewekten Adriaan Viruly, die tevens bekendheid verwierf als schrijver van krantenartikelen en boeken over de luchtvaart — „Wij vliegen", „Startklaar" — en Mejuffrouw Terwindt, hadden wij volop gelegenheid Mejuffrouw Terwindt vragen te stellen.

Wij geven hier haar relaas weer.

Mejuffrouw Terwindt die reeds in 1936 bij de K.L.M. als stewardess op de Europese lijnen in dienst trad, was in het begin van de oorlog in Nederland. Toen de K.L.M. gedurende de oorlog haar vitale lijn Londen — Lissabon intact hield, was het besluit bij deze jonge vrouw gerijpt om uit Nederland weg te komen om óf bij de K.L.M. óf in het Engelse leger dienst te nemen en op deze manier ons vaderland te dienen.

Zij vluchtte dientengevolge via Zwitserland en Spanje; niet zonder vele keren in gevangenissen te hebben doorgebracht, naar Engeland, waar zij na vele wetenswaardigheden eindelijk aankwam.

In Engeland nam zij dienst bij de F.A.N.Y., dat is de First Aid Nurseries Yeomary, een militair vrouwencorps om zoals de naam reeds zegt, hulp te verlenen. Haar land te dienen was echter hoofdzaak en zij verzocht een opleiding te mogen volgen als parachutiste om op deze manier in Nederland te worden neergelaten en daar illegaal werkzaam te kunnen zijn.

Na een oefening van enkele maanden in de omgeving van Manchester, waarbij zij reeds enige malen uit een vliegtuig neergelaten werd, mocht zij in speciale opdracht als parachutiste naar Nederland om daar bij de „escape line for pilots" een ondergrondse beweging om vliegers die in Nederland waren neergekomen, — te helpen en terug te zenden naar Engeland.

Zo werd in Februari 1943 de vlucht ondernomen en werd zij boven de provincie Drente, zoals zij het noemt, „gedropped". De onderneming was evenwel verraden en toen zij ergens op de Drentse heide neerkwam was zij omgeven door Gestapomannen.

Nu begon een lange Odyssee. Gedurende vier dagen en nachten werd zij door dat gespuis ondervraagd, maar deze heldin gedroeg zich zo kranig, dat de Gestapoduivels er niets wijzer door werden. Dies werd zij getransporteerd naar Haaren in Noord-Brabant, het hoofdkwartier der Gestapo. Ook hier gedroeg deze jonge vrouw zich zo kranig, dat de Gestapo het afmattende verhoor opgaf.

Gedurende tien maanden werd zij toen alleen in een cel opgesloten, waarbij het hoogst nodige ontbrak. Na tien maanden mocht zij de cel delen met een meisje, dat voortdurend ondervraagd werd om op deze manier iets te weten te komen over de opdracht van Mejuffrouw Terwindt. Gezamenlijk bleven zij nog eens vijf lange maanden opgesloten. Toen werd Trixie naar Ravensbrück Frauenconzentrationslager bij Berlijn gezonden. Om half drie moest zij daar opstaan en op een bepaalde plaats aangekomen, tot vier uur werken bij de opruiming van gebombardeerde spoorlijnen.

Na enkele dagen evenwel werden deze ruïnes opnieuw door de Noordamerikanen en Engelsen gebombardeerd en van de honderd tewerkgestelde vrouwen stierven er veertig. Trixy had zich door zich in te graven tussen twee bomkraters, onder de grond het leven weten te redden. Zij werd na die bomaanval in een buiten dienst gestelde hangar even buiten Mauthausen ondergebracht.

Op 25 April 1945 werd zij door het Zwitserse Rode Kruis bevrijd en naar de Zwitserse grens getransporteerd, daar werd echter het transport aangehouden met de mededeling dat allen moesten worden gefusilleerd. Dank zij de hulp van een Zwitsers medicus, die persoonlijk met Himmler telefoneerde, kreeg dit transport toestemming de grens over te trekken.

Was het te verwonderen, dat deze vrouw na aankomst in Zwitserland na al het doorgestane een physieke ineenstorting kreeg. Zij werd toen liefderijk opgenomen in het Rode Kruis hospitaal te St. Gallen, na een verblijf van twee maanden in het hospitaal mocht zij dit verlaten en verbleef nog enige tijd in St. Gallen om aan te sterken.

Uiteindelijk vertrok zij naar Parijs om vandaar per vliegtuig naar Engeland te vertrekken. Zij bleef in Croydon, in de omgeving van Londen om in Januari van dit jaar weer in dienst te treden van het K.L.M.-bedrijf en vertrok met de K.L.M.-staf in Januari naar Nederland.

Nu is deze heldin, die een reis naar Curaçao heeft gemaakt, belast met de opleiding van stewardessen bij het K.L.M.-bedrijf.

De opleiding vindt plaats te Amsterdam nadat de sollicitanten eerst grondig gekeurd zijn. De gegadigden voor de functie van stewardess moeten een algemene ontwikkeling bezitten, tenminste drie talen spreken — Spaans facultatief — verpeegsterservaring hebben en goede omgangsvormen.

De meesten der stewardessen worden gerecruteerd uit betere kringen, dochters van academici enz.

Mejuffrouw Terwindt spreekt buiten de hiergenoemde drie talen nog Italiaans; houdt zich verder bezig met schilderen en binnenhuisarchitectuur. Op de DC-4 vliegen mede twee hofmeesters en een hofmeesteres, terwijl op de Dakotavliegtuigen hofmeester en een hofmeesteres medevliegt.

Mejuffrouw Terwindt vertelde op onopgesmukte wijze haar ervaringen waarachter een ontzettende tragiek verborgen ligt.

Een der stille heldinnen uit de tweede wereldoorlog.

[Door omstandigheden waren wij niet in de gelegenheid zelf gehoor te geven aan de uitnodiging voor de perslunch. Wij danken daarom den Heer Bloch, door wiens collegiale welwillendheid wij in staat zijn bovenstaand interessant verslag te publiceren — Red. Amigoe.]

PROTESTANTS INLICHTINGENBUREAU.

InRotterdam-Zuid is een „Kerkelijk Inlichtingen Bureau Curaçao" opgericht door den heer Kegge, oud-ouderling van de Protestantse Gemeente Emmastad alhier. Het Bureau draagt een officieel karakter en is gevestigd: Van Hertigstraat 33 C, Rotterdam, Zuid. Het is bedoeld voor mensen die naar Curaçao toe gaan, maar ook voor teruggekeerden die over hun vorige gemeente inlichtingen wensen.

Namens de Protestantse Gemeente Emmastad heeft de heer Kegge ook een bedrag overhandigd aan Prof. Dr. S. F. H. J. Berkelbach van der Sprenkel voor de noodlijdende kerken, een geschenk van Curaçaos protestanten.

NIEUWE RABBIJN.

Voor de Hervormd Israëlietische Gemeente — de Tempel aan het Wilhelminaplein — zal binnenkort een eigen rabbijn uitkomen, Dr. Goudeket, doctor en leraar in de wis- en natuurkunde. Naar verluidt zal Rabbijn Goudeket tevens gaan doceren aan de Algemeen Middelbare School. Zoals men weet was de Tempel sedert het heengaan van Rabbijn Correa — die ook een nevenfunctie bekleedde en tandarts was — zonder geestelijken herder gebleven. De bevrijding maakte het thans mogelijk weer een eigen Rabbijn aan te stellen.

WINKEL & ZOON.

De gasten troepten Zaterdagavond in feestkledij naar de fraaie woning van „Cai" Winkel en echtgenote om hun beste wensen aan te bieden bij gelegenheid van het huwelijk van den heer Christiaan F. Winkel met Mejuffrouw Ann F. Witkop. De echtelingen zijn reeds ruim een maand gehuwd, maar kwamen dezer dagen op Curaçao. Kapitein Emile C. J. M. van de Laarschot zagen wij namens den Landvoogd goede wensen uiten. Annemieke Kasteel bevond zich onder de gasten. Het was een gezellig va et vient van de notabelen des lands, van figuren uit handel en industrie en men moet zeggen, dat de heer en mevrouw Winkel met vele goede zorgen erin geslaagd zijn een buitengewoon prettige stemming onder hun gasten te kweken. Het was zeker een van de aardigste recepties van de laatste tijd.

SERGEANT KASTEEL.

Sergeant Frans Kasteel, oudste zoon van Opperbevelhebber Piet Kasteel, is momenteel voor een vacantie op Curaçao. Frans studeert in New Orleans bij de Jezuïeten, maar naar de trant des tijds gaat dat allemaal gemilitariseerd, zodat wij den landvoogdszoon in krijgstenue vacantie zien houden. De sergeant behoort bij de besten van zijn klasse, vernemen wij.

LANDHUIS HABAAI IN GEBRUIK GENOMEN.

Landhuis Habaai is thans in gebruik genomen door het Wit-Gele Kruis. Er wonen enkele verpleegsters enz., die het huis prettig hebben ingericht.

ALBERT HELMAN SPREEKT IN J.P.F.

Voor een groot aantal leden van J.P.F. heeft de Surinaamse dichter-schrijver Albert Helman (Lou Lichtveld) Zaterdagavond in de Club van genoemde vereniging gesproken over de Surinamers in Nederland. Onder de aanwezigen bevonden zich slechts weinige Curaçaoënaars, zo de heer John H. Sprockel met dochter Gemma.

De spreker, die ingeleid werd door J.P.F.'s Voorzitter Dr. Richard J. Wix, ving zijn toespraak aan met erop te wijzen hoe vele Surinamers zich in het buitenland bevinden. Een grote groep zit op Curacao en Aruba, een andere in de Verenigde Staten en een andere — uit ongeveer 200 personen bestaande — in Nederland. Van vele andere landen bevinden zich zonen en dochters overzee, doch waar dat bij de andere landen veelal het gevolg is van overbevolking, heeft Suriname juist een te geringe bevolking. De economische, sociale en politieke oorzaken hiervan wilde Helman niet bespreken. Wel had hij tijdens zijn bezoek van 24 uren op doorreis naar Curaçao kunnen constateren, dat de toestand in Suriname tijdens zijn 23-jarige afwezigheid praotisch niet veranderd is.

De spreker toonde ondanks zijn langdurig verblijf in het buitenland (Nederland, Spanje, Noord-Afrika, Mexico, Frankrijk enz.) nog goed op de hoogte te zijn van de toestand in Suriname en van de mentaliteit van den Surinamer. Onder de goede eigenschappen noemde hij de grote liefde voor het geboorteland, de hulpvaardigheid en hartelijkheid. Onder de slechte eigenschappen rekende hij „dat men elkaar te goed kent", zodat men vaak van elkaar de goede qualiteiten niet weet te waarderen.

Vervolgens gaf hij een exposé van het leven der Surinamers in Nederland en vertelde hoe zij zich tijdens de bezetting gedroegen. De enkelen die met den vijand heulden uit winstbejag vergat hij daarbij niet, doch daartegenover

Vriendschap uit loutere Vreugde.

Het steigerwerk stond hier en ... nog om de bouw van de tempel, die Herodes de Grote ... de plaats van het eenvoudige Godshuis bezig was op te trekken. Hier had eens Abraham zijn zoon Izak den Here geofferd. Hier was Moria, waar Salomo de tempel gebouwd had. Hier hadden de Joden een schamel Godshuis herbouwd na de terugkeer uit ballingschap. Hier richtte de politieke elleboger Herodes, zelf niet eens een zuivere Jood, het Joodse heiligdom op ... te pronken met een glorie die ... was, en die geen schade ... door het beeld dat de bouwer van zichzelf in de tempel ... plaatsen. Het steigerwerk stond er nog om, toen op een ... het volk zich als naar gewoonte terugtrok om gebeden te prevelen in afwachting van de nieuwe rookkolom die uit de ... opening zou opstijgen: het offer dat Zacharias, wiens toerbeurt het was, heden moest opdragen aan den God der heirscharen.

Maar geen rook, doch een stomme verscheen en enkele maanden later kwam ter wereld, ... de grootste genoemd zou worden onder hen die van vrouwen geboren werden. Nog in de moederschoot bezocht hem zijn Schepper en als sprak hij door mond zijner moeder mocht hij het eerste Ave stamelen, mocht hij de gezegende onder de vrouwen haar loflief horen profeteren, mocht hij van vaders lippen ... ter eer de Benedictus over ... Karims heuvelen horen klinken, heuvelen die hij later kennen leerde toen hij er speelde ... week van de knoeierijen der mensenkinderen.

Johannes was het, wiens feest de Christenheid heden viert als het Zomerse kerstfeest. In tere bewoordingen schildert de Heilige Schrift deze ruige figuur die de simpele waarheid liefhad en daarom elk compromis vermeed. Als politicus zou Johannes een jubelende mislukking zijn geworden en voor de fanatici van onze dagen, die gewette houwdegens der apologetiek, was hij een waarschuwing als hij zijn werk eigen roem en glorie vermeed, maar slechts opwekte tot eerlijkheid. Dat is het hoofdmotief van heel Johannes' prediking. Aan het publiek ried hij het bezit te delen met wie niets had, aan de belastinginners dat zij niet meer zouden vragen dat hun toekwam en aan soldaten dat zij niemand moesten lastig vallen. Alleen voor de oneerlijken, de politici die veinsden anderen te zijn dan zij in werkelijkheid waren, had hij een hartig woord, want de eerlijkheid mist sterke woorden niet. Maar hoe verbleekt dit alles bij de weemoedig blijde schildering van de ware Vriendschap die zo zelden gevonden wordt, omdat velen de vriendschap een middel is om connecties aan te knopen om wat verder vooruit te ellebogen in de maatschappij. Waar ziet men die Stille Vriendschap nog, die alleen bestaat uit het blijde toezien op de vreugde van den ander? Johannes is het voorbeeld der eerlijkheid, maar ook der algehele onzelfzuchtigheid. Hij werd tenslotte, toen hij een potentaat der aarde de waarheid zeide en, omdat toen als nu macht als recht gold, gekerkerd werd, de Martelaar der Kruisheid.

Zo stond Johannes als een arme dwaas op de rotspunten van de weg tussen Jericho en Jerusalem de reizigers toe te roepen. Reizigers die hem voor idioot versleten, omdat in een dwaze wereld immers de dwazen het verstandigst doen de wijzen dwaas te noemen.

Maar zijn eerlijke onbaatzuchtigheid verbond hem met de trouw der ware Vriendschap aan Hem, dien hij slechts enkele malen op aarde zag, maar dien hij zo onstuimig lief had dat het vrome volksgeloof hem onlosmakelijk verbond met den Heiland, dien hij, van eeuwen her voorspeld door de profeten, mocht voorstellen aan de wereld. Een vriendschapsband die, alweer naar het vrome volksgeloof, bestendigd zal worden, wanneer de Heer als bisschop op de wolken zal wederkomen en zich door Johannes, dien trouwen vriend, zal doen vergezellen in Zijn glorie.

---

stelde hij het vele werk dat zij verricht hebben door Joden en andere refugié's te verbergen, door deze mensen te voeden en daarbij zelf de grootste gevaren te trotseren. Uiteraard kon het overgrote deel der Surinamers al niet met den Duitser en den N.S.B.-er samenwerken met het oog op de rassentheorie die deze er op nahielden. Doch ook voelden zij zich zedelijk verplicht om eensgezind te zijn met het Nederlandse volk waarin zij als gelijken waren opgenomen.

In de strijd hebben verschillende Surinamers zich onderscheiden. Bij de gevechten om de Maasbrug te Rotterdam gingen Surinaamse mariniers den vijand met het mes tussen de tanden te lijf.

Heel Nederland sprak er die tijd over. Later voegden de vechtlustigen zich bij de Knokploegen. En anderen waren actief in de Binnenlandse Strijdkrachten.

Zo verhaalde de spreker hoe hij eens in Den Haag den Commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten moest spreken en na door allerlei gangen geleid te zijn voor hem kwam te staan... Het was een Surinamer.

In Nederland hebben de drie verschillende Surinaamse organisaties die er na de bevrijding waren, zich enkele maanden geleden samengesmolten tot één vereniging genaamd „Ons Suriname". Ook hebben de Surinamers in Nederland thans een eigen blad „Nieuw Suriname", waartoe het initiatief werd genomen door enkele eenvoudige jongens die daartoe een fonds hadden gevormd. Het jaar na de bevrijding noemde de spreker een jaar waarin hard gewerkt is. Het is een zwaar jaar geweest want Nederland is door de bezetting ernstig ontredderd. In het afgelopen jaar voelde hij zich tien jaar ouder geworden.

De spreker vervolgde zijn interessante lezing met te verklaren, dat het contact tussen al de Surinaamse groepen in het buitenland nodig is. Zo kan men het beste wat bereiken voor Suriname want iedere Surinamer in het buitenland heeft in zijn hart dat grote verlangen om Suriname welvarend te zien. De tijd die Suriname thans tegemoet gaat zal zeker een moeten zijn van opbloei. Slechter dan de toestand thans is kan zij moeilijk worden. Doch het Nederlandse kapitaal zal zijn weg vinden naar Suriname en Nederland zal eens blij zijn dat er nog een Suriname is.

Er zal een betere uitwisseling van nieuws moeten komen tussen de gebiedsdelen in de West en het moederland. En iedere Surinamer zal op eigen gebied iets moeten doen voor zijn land. Door de steun die de Surinamers in het buitenland kunnen geven zal men de achtergebleven landgenoten sterker maken.

De eensgezindheid in den vreemde moet thuis ook mogelijk zijn. Slechts door eensgezindheid kan men de tweedrachtzaaiers elimineren. Het is vaker in de geschiedenis gebeurd, dat een land gered werd door zijn zonen daarbuiten, aldus Albert Helman, die na een korte pauze nog verschillende hem gestelde vragen op klare en kundige wijze beantwoordde.

GROOTKRUIS VOOR BEATTY.

Bij Koninklijk Besluit werd aan Schout-bij-Nacht Frank E. Beatty, oud-commandant van de strijdkrachten op Aruba en Curaçao, het grootkruis in de orde van Oranje Nassau toegekend.

NIEUW TIJDSCHRIFT OP KOMST.

Volgende maand zal bij De Stad verschijnen een maandblad, uitgaande van de Vereniging van de Handel, de bekende indertijd door Ernesto C. Martijn in het leven geroepen organisatie, die momenteel ongeveer honderd leden telt. Het blad zal allerlei dingen de handel betreffende bespreken en o.a. een artikel bevatten over de Vestigingswet.

„OLD DUTCH" GEOPEND.

De gaande en komende man mocht even aanzitten om dan weer plaats te maken voor de velen die Cornelus Koremans schepping in Hotel Washington aan de Prinsenstraat Zateragavond kwamen bezichtigen. Wie sigarettenaanstekers had — de meesten hebben ze, maar laten ze thuis om lucifers in hun zak te steken; die werken immers altijd — kon gratis de zijne laten vullen. Deze service — Washington Hotel Service — zal blijven. De fijnste palliatieven gingen naar binnen en de heerlijkste Ritmeesters werden tot rook, terwijl Rembrandts zelfportret in Delfts blauw rustig toezag op de gasten. Koperen ketels en vaatwerken flikkerden in de gele en groene lampen. Hier en daar zat iemand voor de gelegenheid in avondtoilet. Glunderend stapte Koreman rond: zal hij nog eens inschenken. Vriendelijk bedienden de kellners wier Portugees niet verstaanbaar, maar wier dranken des te geestrijker waren. De rood van de bakstenen muur gaf tint en karakter aan „Old Dutch", zoals de Paulus-drukkerij met haar typische oud-Hollandse letters al annonceerde, en zoals bleek uit de zeilen van die oude bark, welke de schouw siert.

WIE MIST HORLOGE.

Dengene, die op een Zondag in de maand Januari 1946 uit zijn kleding in een der badhokjes te Jan-Thiel een zonnebril in etui en een stalen damesarmbandhorloge merk „Eterna" is kwijtgeraakt, wordt verzocht zich bij de afdeling Recherche der Politie te Otrabanda alhier te vervoegen.

CORVER IN DE VERENIGDE STATEN.

Frits J. J. Corver, gouvernementssecretaris van Curaçao, is na beëindiging van zijn dienstreis, met zijn echtgenote in de Verenigde Staten aangekomen. Het echtpaar zal zes weken rust genieten alvorens naar Willemstad terug te keren.

U VRAAGT, WIJ DRAAIEN.

Op het vlaggeplein van het „Amerikanenkamp" stonden drie krijgers in het vallen van de avond. We kennen de plechtigheid van het Waterfort, waar krijgers stram staan en de schrille trompettonen door de lucht klinken, terwijl de vlag daalt.

We kennen ook de veneratie voor de vlag bij de Waterfort, waar krijgers stram staan en de schrille trompettonen door de lucht klinken, terwijl de vlag daalt. We kennen ook de veneratie voor de vlag bij de Noordamerikanen, die bij hen als het ware met die schroom en luister omkleed wordt als bij ons het Koninklijk Huis. Een van de drie krijgers liet zijn stalen helm vallen, maar dat kan de beste overkomen. Met een aanloopje haalde hij zijn kornuiten weer in die rustig voortsjokten. Op een meter of twintig van de vlaggemast stonden ze stil. Even wat krassen uit een loods en daar kwam het: de gramofoonplaat. Het bleek een erg oude te zijn, want af en toe raakte het ding van de wijs. Ondertussen wenkte de middelste krijger naar enkele militairen dat zij beter op zouden staan. Aldus geschiedde. Enkele wenken, wat passen en daar daalde de vlag. Enige consternatie want de gramofoon kraste wel, maar de muziek bleef uit. De naald toerde in de buitenste gehavende groeve. Een handige manoeuvre bracht de naald op de juiste plek. Voort kraste de muziek en lager daalde de vlag.

De avond was gekomen over het Amerikanenkamp van Curaçao.

GEEN BRAND OP DE „AALSUM".

Geruchten als zou de Aalsum van de KNSM brandschade hebben opgelopen als gevolg waarvan postpakketten verbrand zouden zijn, werden ons vanmorgen door de Directie van de KNSM tegengesproken. De KNSM heeft geen enkel bericht ontvangen omtrent brand aan boord van de Aalsum. Voorlopig behoeft men zich dus niet ongerust te maken, daar in geval van brand dit zeker aan Curaçao zou zijn gemeld.

De directie van de Posterijen deelde ons eveneens mede niets te weten van beschadigde of verbrande postpakketten. Ter zake van andere geruchten dat postpakketten aan boord van een Franse boot zouden zijn verbrand, deelden de Posterijen ons mede dat door haar gen postpakketten met een Franse boot naar Nederland zijn verzonden.

„DIT IS EEN GALEOMMA", ZEGT IR. NOORDUYN.

Voor het toekijkend publiek legde Ir. Jan Noorduyn, directeur van de Curaçaose Scheepvaart Maatschappij, gistermiddag uit wat een galeomma was. En hij toonde het nietige schelpje, dat naar hij zeide alleen aan de stranden der Adria bij het omstreden Triëst wordt gevonden. Enkele millimeters maar, doch blank en zuiver van vorm. Dat was de echte galeommaschelp en het schip ernaar genoemd, de Galeomma, is het eerste tankschip van de zeven, die door de CSM zijn aangekocht om dienst te doen op de vaart naar Maracaibo. Gistermiddag lag het ter bezichtiging in het Schottegat.

De Galeomma werd, zoals Leendert Korthals toelichtte, geheel na de oorlog gebouwd. Van de grond af nieuw. Onder water zit niet veel meer, hetgeen een grote verbetering is. Zo zijn er nog verschillende technische verbeteringen aangebracht o.a. in de ligging der pijpleidingen enz.

Voor de opvarenden betekent het schip een gehele ommekeer. De officieren hebben hutten, zoals er in geen enkel hotel op Curaçao kamers gevonden worden. Ruim, proper, fris en van mooi hout gemaakt. Royale schrijftafels en kasten, voor kapitein en eersten machinist — die thans niet zo meer heet doch als Boordwerktuigkundige bekend staat — eigen badkamers, voor de andere officieren mooie vertrekken, salons, badcellen („het enige wat een nadeel is op dit schip", aldus een der officieren, „want de badkamers zijn beneden en in onze hutten hebben wij niets om eens even tanden te poetsen, je handen te wassen"), sprekbuizen enz. De brug is zeer ruim.

Achteruit heeft men de vertrekken voor de bemanningsleden, die er, voor het eerst, een fraaie rooksalon bij gekregen hebben, gemeubileerd met beklede stoelen, kaarttafeltjes enz. Met name wat de gerieven voor de bemanningsleden betreft gelooven wij, dat dit schip een grote vooruitgang is. Wij maken ons compliment aan de leiding der CSM die op deze wijze blijk geeft alles te doen om het haar mensen prettig te maken.

LIM A PO AAN HET DOPEN.

Vrijdag 21 Juni heeft Frederik H. R. Lim A Po, voorzitter van de Surinaamse Staten, een doopplechtigheid verricht op het vliegveld Schiphol, toen hij het vierde vliegtuig op de dienst Curaçao-Amsterdam „Paramaribo" doopte. Na afloop maakten de staatslieden een rondvlucht over de rijkshoofdstad. Het hoge gezelschap verenigde zich later aan een noenmaal, waar Albert Plesman, directeur van de KLM, een toespraak over de rijkseenheid hield.

Tijdens de plechtigheid hield de heer J. M. Kieveron, secretaris-generaal van Overzeese Gebiedsdelen, een toespraak waarin hij Nederlands belangstelling voor de West beklemtoonde. „De KLM kijkt Oostwaarts en Westwaarts", merkte Kieveron snedig op.

K.S.C.

Portugezenelftal — Combinatie van Mobilia 2—0.

PAULINE BETZ WINT.

Pauline Betz van Los Angeles heeft het kampioenschap dames enkel van de Queens Club in Londen gewonnen door haar landgenote Margaret Osborne te verslaan met 6—8, 6—3, 6—3. (Londen, AP) 22.6).

VORMEN.

Hedenmorgen is Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, naar Bonaire vertrokken om hedenmiddag het Heilig Vormsel toe te dienen te Kralendijk.

PATER CORREIA VERTROKKEN.

Zaterdagmorgen is Pastoor Victorino Correia per Clipper naar New York vertrokken om vandaar zijn reis naar Portugal voort te zetten. De Pastoor werd uitgeleide gedaan door de directie van de C.P.I.M., den Consul van Portugal en Pastoor P. D. Elie O.P.

TANDARTS NA 12 JAREN.

Voor het eerst sedert 1934 zal Bonaire een eigen tandarts krijgen in den heer Valentini uit Parijs, die dank zij het Wit-Gele Kruis naar Bonaire zal gaan om zich daar te vestigen. Tandarts Valentini die voordien in Marigot, Frans St. Maarten, practiseerde en ook de practijk oefende op het Nederlandse gedeelte van dat eiland, blijft dat doen. Hij zal enkele malen per jaar op en neder vliegen.

TEHUIS VOOR OUDEN VAN DAGEN.

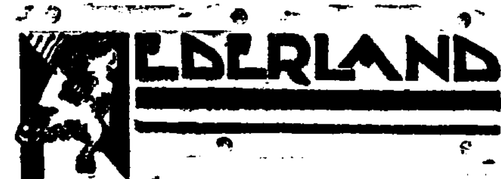
In Kralendijk zal men thans beginnen met de bouw van een eigen Tehuis voor Ouden van Dagen. Dit verrijst onder auspiciën van het Wit-Gele Kruis en zal vastgebouwd worden aan de woning der Eerwaarde Zusters.

NIEUWE PUT.

Men is bezig een put te graven tussen Noord di Salinja en de Seru Largu. Het zal voor velen, die nu zelfs het water voor de geiten moeten kopen, een uitkomst zijn als er zoet water gevonden wordt.

ER ZIJN NOG FLAMINGO'S.

Niet alle flamingo's zijn weg. Een 80 à 90 leven er te Slachtbaai. Overdag bezoeken ze soms de zoutpannen van het Zuiden, en iedere nacht maken ze een uitstapje naar Curaçao.

HANDELSBETREKKINGEN MET ITALIË.

Er zijn besprekingen gaande tot herstel van de gewone handelsbetrekkingen tussen Nederland en Italië. Een commissie onder leiding van D. J. Spierenburg van het Ministerie van Handel en Nijverheid is uit Den Haag naar Rome vertrokken (Den Haag, Aneta).

INDISCHE REGERINGSVOORLICHTINGSDIENST.

K. J. F. Verboeket is als opvolger van Dr. K. Posthumus naar Batavia vertrokken als hoofd van de Oostindische Regeringsvoorlichtingsdienst (Amsterdam, Aneta).

HUIZE KATWIJK.

Als gevolg van de oorlog hebben de paters Jezuïeten indertijd Huize „Katwijk", het bekende convict en internaat te 's Gravenhage moeten ontruimen, dat daarna eerst door Duitse en daarna door Nederlandse instanties werd bezet. Het gebouw werd voor twee jaar aan het rijk verhuurd. De inrichting is toen ondergebracht in een deel van kasteel Neubourg te Gulpen, dat hiertoe door den eigenaar, graaf De Marchant et d'Ansembourg beschikbaar werd gesteld. Naar wij vernemen, zal het college hier nog gevestigd blijven tot het einde van het lopende schooljaar. Tegen September hoopt men weer een eigen gebouw te kunnen betrekken, waarschijnlijk in het centrum des lands. Onderhandelingen hieromtrent zijn gaande.

(Vervolg van pagina 1) en

Helaas doet dit weinig ter zake want al zouden zij niet zozeer in een wazige toestand vervallen zijn als de overige „intellectuelen" en nog voldoende logisch-rationele denkwijze over hebben voor een vruchtbare gedachtenwisseling, elke poging daartoe zou in het huidige stadium door de massa met een gehuil van „verraad aan de republiek" ontvangen worden. Elkeen, die maar over conciliatie en overleg met de Nederlanders denkt of spreekt, loopt meer dan een kans ontvoerd of vermoord te worden.

Wij zullen stellig niet beweren, dat alle intellectuelen, alle politieke leiders in de bovengeschetste wazige geestestoestand zijn ondergedoken, al moeten we er rekening mee houden, dat ook de uitzonderingen zeer dicht aan de rand staan van de weg, die naar de regressie leidt. Voor de massa echter, die actief aan de extremistische strijd deelneemt, de Pemoeda's, de ex-Hei Ho's, de jongens die door de Japanners tot politie-agenten zijn opgeleid, de B.K.R., de T.K.R., de T.R.I. en de ongedifferentieerde meelopers, kortom de gehele Indonesische „Hitler-Jugend": hier heeft men met uitzonderingen geen rekening te houden. Zij vormen in hun **totaliteit** een horde, die voor geen rede vatbaar is en nu in een mystiek-magische schijnwereld leeft, waarin de primitiefste instincten van agressie en wreedheid vrij spel hebben.

Wil men de orde en rust herstellen met zo weinig mogelijk bloedvergieten, dan bereikt men het tegenovergestelde resultaat. Schiet men in de lucht, dan versterkt men het geloof aan de onkwetsbaarheid (ik heb intellectuelen horen zeggen, dat zij bij een schietpartij **met hun eigen ogen** de kogels van hun baan zagen afwijken): doet men redelijke concessies dan wordt het opgevat als een erkenning van eigen nederlaag. (Radio Pembrontakan 21 November 1945: „De Engelsen zijn kennelijk bang voor ons, nergens durven ze flink op te treden. In Batavia zijn ze zo geschrokken van het optreden der Ambonezen, dat ze hun verwijdering uit de stad hebben gelast".)

Men is wel zéér ver verwijderd van een juist inzicht als men in deze phase denkt met pamfletten over een regeringsverklaring wat te kunnen bereiken. Wanneer de horde eenmaal gevormd is, doet men er zelfs met de meeste vormen van militair geweld weinig tegen. De op gang gebrachte menigte stormt tegen de machinegeweren in en de evidentie van een groot aantal doden schokt het mystiek-magische geloof aan de onkwetsbaarheid niet in het minst, evenmin als het falen van een Afrikaansen wonderdokter en regenmaker diens reputatie schaadt. Als er doden vallen, wordt dit „verklaard" als een „vergissing", als een onvoldoend geloof of een fout in de techniek der bezweringen.

De stringente logica omtrent oorzaak en gevolg, waaruit het ongezonde karakter van mitrailleurkogels voor ieder nuchter denkend mens zou moeten blijken, heeft geen vat op de horde. Zij stormt tegen de mitrailleur in en zodra de munitie is uitgeput loopt zij de bediening onder de voet. De voorstanders van een straf optreden tegen extremistische benden mogen dit alles wel bedenken. Het zwaartepunt bij het optreden in de huidige omstandigheden behoort elders te liggen. Overal waar het mogelijk is — en helaas is die mogelijkheid nu het zover gekomen is maar beperkt — moet men horde-vorming in de kiem smoren. Hoe kwalijk het ook klinkt, we moeten hierin de tactiek der Japanners tijdens de bezetting tot voorbeeld nemen. Elk samenzijn, samenscholen, samenhokken, moet verboden worden — niet alleen op het papier van militaire ordonnanties, maar effectief. Nooit en nergens mogen er koempoelans zijn.

Enkele van de elf branweerlieden die bezweken bij de bestrijding van een hardnekkige rokerige brand in New York, worden behandeld op het trottoir. Men gelooft dat de brand gesticht werd door een kind dat met lucifers speelde.

De consequentie hiervan is: geen scholen voor de inheemse jeugd, zolang hun verwanten bij de terreur in actieve of passieve zin betrokken zijn, geen vergaderingen, geen feesten, de passars onder militaire bewaking; maar ook: geen treinen of trams behalve voor goederenvervoer en voor bona-fide djoealans met hun koopwaar (niet boven het reglementaire aantal).

De opgepropte, ordeloze bende in trams en treinen immers, werkt de hordevorming in de hand. Terwijl bij schieten uit huizen en bomen nog individueel initiatief en individueel risico bestaat, is bij het vuren en met messen werpen uit treinen en trams de kans op ontdekking der daders gering of bestaat niet en men gevoelt zich sterk en moedig door het collectieve daderschap. De stations als verzamelpunt van nontonners alias lanterfantende nietsdoeners behoren leeg te zijn en leeg te blijven. Of men de radio „Pembrontakan" en kranten als „Merdeka" en „Rakjat" moet verbieden is nog de vraag: zij zijn meer een exponent van de heersende stemming dan een veroorzaker ervan. Ophitsing door propagandistische dilettanten zonder dat daarbij massa-vorming betrokken is doet minder kwaad dan men denkt en men zou met het verbieden van radio en dagblad een waardevolle bron van informatie omtrent de geestesgesteldheid zijner tegenstanders verstoppen. Het allervoornaamste echter is, dat men rondtrekkende benden op velden en wegen door luchtverkenning op het spoor komt en verspreidt. Dit klemt te meer, omdat deze doelloos heren derwaarts trekkende horden het teken dragen ener Messiasverwachting: de komst van den Machi wordt vooraf gegaan door massale volksbewegingen in letterlijke zin. Wanneer bij al de heersende onrust het religieuze fanatisme ook nog een kans krijgt, dan is pas recht het leed niet te overzien.

Wij moeten ons realiseren, dat de phase van het collectieve amok is ingetreden. Nu de zaken zich in de onderlagen zo ontwikkeld hebben, is de nutteloosheid van overleg met leiders die de massa's niet in de hand hebben, duidelijk.

Heeft men inzicht in de psychologie van **deze** menigte in **deze** tijd, dan weet men, dat zachtaardig, voorzichtig optreden om bloedvergieten en materiële schade te voorkomen, leidt tot nog veel groter bloedvergieten, om nog niet te spreken van het gruwelijk verminken, mishandelen en afslachten in de tussentijd van Europeanen en andere „tegenstanders", die in handen van de horde vallen. De vrees, dat hardhandig optreden in één plaats de gevaren voor de Europeanen op andere plaatsen zou vergroten, is ongegrond, niet alleen omdat dit gevaar al maximaal is en welhaast niet groter kan worden, maar ook nog om een geheel andere reden.

De geregredieerde horden en de verspreide eenlingen, die straks die horde zullen gaan vormen, zijn niet voor rede vatbaar, maar wel voor invloeden op hun eigen primitief niveau, met name voor physiek geweld. Even weinig als de bedoeling van voorzichtig optreden begrepen wordt („de Engelsen zijn kennelijk bang voor ons" — „we kunnen onze gang gaan"), even groot is de invloed, die uitgaat van krachtdadige, doelbewuste en tot in détails consequente aanwending van machtsmiddelen. Dat men niet op alle plaatsen tegelijk, ja misschien zelfs slechts op enkele of op één enkele plaats in staat is deze machtsmiddelen op deze wijze toe te passen en consequent door te voeren, is geen reden om het nu maar nergens te doen. Slaagt men er in op één plaats rust en orde op voorbeeldige wijze te herstellen, dan wordt dit door de chabar angin in ongelofelijk korte tijd over het gehele land bekend. Als een olievlek breidt het kernpunt van rust, orde en veiligheid zich in de omgeving uit.

In de huidige omstandigheden zal men de consequentie moeten aanvaarden, dat men met de aanwezige machtsmiddelen slechts enkele plaatsen op doeltreffende wijze zal kunnen bewerken en dat men slechts na elkaar en niet overal tegelijkertijd kan optreden. Dat men zodoende velen aan hun lot moet overlaten is een bittere noodzaak, wil men niet allen en alles aan dood en vernietiging prijsgeven. **Nu** en **hier** is er geen andere weg dan beperking en concentratie.

Bovenstaande beschouwingen zijn uiteraard eenzijdig en belichten slechts een onderdeel van het in waarheid tragische probleem, daar men immers met de meest humane bedoelingen door ingrijpen met de meest drastische middelen, waarbij men wel bedenken moet, dat het doel is en blijft het herstel van orde en rust, het redden van ex-geïnterneerden en krijgsgevangenen, het ontwapenen der Japanners en het terugveroveren van wapens, die zij aan onbevoegden uitleverden. Men kan zich van die taak niet afmaken met het doen voorkomen of hier van politieke interventie sprake zou zijn.

De massapsychologie, die hier geschetst werd voor de Javaanse bevolkingsgroepen, waarvan het pheromeen der regressie het essentiële is, verschilt in wezen niet van wat wij in de historie en ook in de tegenwoordige tijd bijvoorbeeld in Nazie-Duitsland voor en tijdens de oorlog hebben kunnen waarnemen; zij geldt met name eveneens voor de inheemse groepen, die aan het Nederlands gezag op zo'n bewonderenswaardige wijze loyaal bleven. In haar bizondere aard en intensiteit echter is zij kenmerkend voor de extremistische leiders en de opgezweepte massa van Java's bevolking en op grondslagen van deze massapsychologie moet ons optreden gebaseerd zijn. In deze phase iets te verwachten van overleg met gematigde, verstandige, niet „bezeten" nationalisten, die er stellig in groten getale zijn, maar die zich niet in vrijheid kunnen uiten door de terreur en het gangsterdom, waarin zij bevangen zijn, is irreëel en leidt tot rampspoed.

Dit klemt te meer wanneer wij ons realiseren dat de gevoelens ten opzichte van elkaar bij Indonesiërs en Nederlanders na de capitulatie van Japan een pathologisch karakter zijn gaan aannemen, ook waar zij vroeger latent aanwezig waren en nu manifest worden.

De haat tegen de Japanners, die vooral in de latere bezettingsjaren bij practisch alle Indonesiërs in felheid aangroeide — maar bedwongen moest worden door allen, in het bizonder echter door de collaborateurs, die hetzij uit eigen belang, hetzij uit verkeerd begrepen „nationalisme" met de Japanners heulden, vond na de capitulatie geen object meer. De Japanners waren verslagen en wisten het: een abjecte — zij het voor den kenner schijnbare — serviliteit kwam in de plaats van hun arrogantie en aggressiviteit. Zij leken in wezen te zijn veranderd, nu zij geen invloed en geen wapens meer hadden. Zij waren geen object meer voor de opgekropte haat. Maar haat is een kwalijk ding in het hart der mensheid: als hij zich aan het ene object niet bevredigen laat, zoekt hij een ander.

Deze objectverschuiving, dit transfer van het ene object naar het andere voltrok zich in de eerste maanden na de capitulatie onder onze ogen. De Indonesiërs — ook zij die eerst nog vriendelijk en hulpvaardig waren — brachten hun onbevredigende haatgevoelens tegen de Japanners over op de Nederlanders, en ook vele Nederlanders, die jarenlang in sympathieke symbiose met de Indonesiërs geleefd hadden, gingen, op voor henzelf onbegrijpelijke wijze de Indonesiërs haten, nog voordat deze haat kon worden gemotiveerd door de barbarismes, die door extremisten tegen de Nederlanders werden gepleegd, ongekende gruweldaden tegen weerloze en opgesloten vrouwen en kinderen, die door een groot deel der Nationalisten werden goedgepraat of heimelijk toegejuicht.

De Nederlanders en de Indonesiërs hadden geen gemeenschappelijken vijand meer, en droegen nu hun haatgevoelens, die zij aan de Japanners niet konden uitleven, over op elkaar.

Een goed deel van de spanning tussen de beide bevolkingsgroepen — vrijwel uitsluitend op Java en Sumatra waar immers niet tegen de Japanners gevochten was en de haat geen afvloed had kunnen vinden — kan verklaard worden door dit psychische mechanisme van overdracht, een mechanisme, dat daarom zo noodlottig is in zijn gevolgen, omdat het onbewust verloopt en derhalve niet voor redelijke argumenten wijkt.

Het gevoel, dat men in een onontwarbare impasse is geraakt, is overweldigend, omdat men er de diepere ondergrond niet van begrijpt en omdat de gevoelens, die de Nederlanders en Indonesiërs in deze tijd vervullen, zozeer in strijd zijn met wat er in hun bewustzijn leefde. Wel tracht men er naderhand een redelijke verklaring van te geven, waarbij dan bij de Indonesiërs de term koloniale onderdrukking en bij de Nederlanders het extremistische barbarisme dienst moeten doen, doch vagelijk voelt men aan beide zijden, dat deze rationalisering niet het ware is, doch slechts een gesuperponeerde structuur, die het wezen der dingen slechts bedekt en in het duister houdt instede van verklaart en verheldert.

Hiermede wil natuurlijk in het geheel niet gezegd zijn, dat alle spanning tussen Nederlanders en Indonesiërs op dit mechanisme van haatoverdracht berustte.

Ook op redelijke gronden was het begrijpelijk, dat er bij een deel der Europeanen een antipathie ging ontstaan tegen de Indonesiërs, waarvan zij tijdens de bezetting immers niet veel anders merkten dan de gedragingen der huurlingen van de Japanners, de Hei Ho's, die dikwijls nog ergerlijker optraden dan hun bazen, terwijl in de pers toentertijd slechts plaats was voor die Indonesiërs, die zich al of niet gedwongen, in invectieven tegen de blanken uitleefden. Aan de andere kant staat het vast, dat sedert lang en onafhankelijk van Japanse invloed bij een deel der Indonesiërs een antipathie tegen de Nederlanders bestond, die op verstandelijke, zij het niet altijd verstandige, motieven berustte.

De ontwikkeling echter der wederzijdse gevoelens na de capitulatie werd grotendeels beheerst door het feit, dat de haat, die van beide kanten op den Japanner gericht was, los raakte van zijn oorspronkelijk object. De goedgeleide propaganda der Nationalisten speelt op dit stramien van de getransfereerde haat. Over de Japanners wordt praktisch geen woord meer gezegd, behalve dan dat het nu nog erger is dan onder de Japanse overheersing: de haat wordt afgeleid op den Nederlander. Intuïtief gevoelt men hoe de grote volksmassa's bereikt moeten worden, niet langs de weg der redelijke argumenten, maar met een boeman, den Nica-bandiet. Dan gaat het vanzelf wel verder langs de weg der primitieve generalisaties totdat het alle Nederlanders omvat.

Men weet nu ook wel, dat men de haat niet moet laten verwateren door hem over meer dan één object te verdelen. De „paarse baretten" (Engelse paratroops) die heel wat „ongedisciplineerder" optraden dan de Ambonezen, worden alleen genoemd als men hen in rechtstreeks verband kan brengen met de taak, die deze troepen vóór de Nederlanders en tegen de Indonesiërs hier te lande heten te vervullen.

Al doet de Nederlandse pers aan die haatzaaicampagne niet mee, toch moet men de invloed van onderlinge ophitsing bij de Nederlanders niet onderschatten. Stellig berust een goed deel der haatgevoelens op zeer redelijke gronden, voorzover zij sloegen op de grote groep Indonesiërs, die zich aan de walgelijkste barbarismes schuldig maakten. Maar men bedenke, dat deze ook gericht waren tegen een deel van hun eigen gezagsdragers en dat wij in een revolutie leven, die niet uitsluitend een anti-Nederlands karakter draagt, doch veeleer een anarchistisch-sociale achtergrond heeft.

Ontwikkelt zich echter deze „redelijke" haat langs lijnen van ondiscrimineerende generalisatie en gaat hij dus **alle** Indonesiërs omvatten, dan kan men er zeker van zijn, dat hier het onbewuste mechanisme der overdracht in het spel is.

Ieder weldenkend mens — van beide zijden — zal zich dit alles helder en scherp voor ogen moeten stellen, wil hij niet ten offer vallen aan zijn primitieve instincten. Zolang niet dit inzicht voldoende is doorgedrongen bij beide partijen, zal de huidige verhouding tussen Nederlanders en Indonesiërs „onbegrijpelijk" blijven en zal het conflict noch door „besprekingen" noch door geweld van wapenen kunnen worden opgelost.

Met steeds verder gaande concessies komt men er niet — vide München — doch wanneer het begrip omtrent het irreële karakter der onderlinge haatgevoelens met de tijd doordringt en men van beide zijden tot bezinning komt, zou men het wel eens kunnen beleven, dat plotseling en op even „onbegrijpelijke" wijze de stemming omslaat en tot een verbroedering leidt die de basis kan zijn voor een nieuwe en betere verhouding tussen Nederlanders en Indonesiërs. De kans hierop lijkt in deze tijd niet groot en daarvoor zijn zowel psychologische als politieke redenen als oorzaak aanwijsbaar.

Behalve de getransfereerde haat, die voornamelijk bij de **volksmassa** aantoonbaar is [1]) bestaan er bij de intellectuelen gevoelens van wantrouwen en antipathie tegen de Nederlanders, die nu, voor of achter de schermen, de onderhandelingen voeren en het contact met de Indonesiërs pogen te herstellen.

Ongetwijfeld **hebben** de huidige autoriteiten goede vrienden onder de Indonesiërs, maar het is tragisch om tevens te moeten vaststellen, dat grote groepen, nu zeer invloedrijke Indonesiërs, en wel juist zij, die het meest gesteund en geholpen werden, een wrok en wantrouwen koesteren tegen de ethici en de Stuw-groep. Met redelijke verklaringen komt men er niet, want ook hier is een gevoelsmechanisme in het spel, dat men in het dagelijkse leven veel te veel vergeet en over het hoofd ziet. Het is nu eenmaal zó, dat er geen beter middel is om iemand tot een vijand voor het leven te maken dan hem voortdurend in zijn carrière, in zijn ontwikkeling en in zijn aspiraties te steunen en voort te helpen. Doet men dat uit de hoogte zijner welwillendheid, met telkens een aanmoedigend klopje op de schouder en met een zekere vriendelijke neerbuigendheid zoals dat vroeger zoveel met studenten gebeurde (en de studenten van toen zijn de leiders van nu) dan zijn de daardoor opgewekte gevoelens ook voor elk redelijk mens wel begrijpelijk. Maar zelfs zonder supérieure welwillendheid, zal een in eerlijke sympathie gegeven, té grote hulp, té veel zachtaardige tegemoetkomingen en aansporingen een onevenredig grote schuld in dankbaarheid geven, die het zelfrespect van den Indonesiër niet verdraagt.

„Beneficia eousque laeta sunt — zegt Tacitus — dum videntur exsolvi posse; ubi multum antevenere pro gratia odium redditur" [2]). Dit odium nu is rijkelijk verspreid en waar het vroeger bedekt was, treedt het nu openlijk naar buiten. Men moge dit onredelijk en vooral onbillijk achten, men kan het niet negeren en het verklaart veel van de spanningen, die het politieke leven van nu beheersen, en zullen blijven beheersen, zolang in deze phase onderhandelingen moeten gevoerd worden door autoriteiten, die, hoe paradoxaal het ook moge klinken, zoveel voor de Indonesiërs gedaan hebben. Mannen zonder „Indisch verleden" zouden hier veel vrijer staan.

De Europeanen, die hier van generatie op generatie gewerkt hebben, en de Indo-Europeanen, die hier geboren en getogen zijn, zijn in gemoede overtuigd, dat Nederlands Indië, zoals het groeide en zoals het **nu is**, zijn plaats in het economisch en cultureel wereldbestel goeddeels aan hen te danken heeft. Hoezeer ook de rechten op de grond erkennende van de oorspronkelijke bewoners van Java en aannemende, dat dit de facto de huidige Javanen zijn — rechten, die overigens reeds lange tijd wettelijk bevestigd zijn — menen zij, dat zij, in de totaliteit van het staatsbestel, niet geheel en al door de Javanen op zij gedrongen mogen worden. Zij houden van dit land en gevoelen er zich verantwoordelijk voor.

Deze liefde voor het land, dat zij als een tweede vaderland zijn gaan beschouwen, naar voren te brengen als een „claim" op dit land, moge aan de materialistisch ingestelde politici een glimlach ontlokken, het zal blijken, dat dit psychologisch element, uit zijn ideële aard, de krachtigste drijfveer zal zijn voor ons, Europeanen, om nooit goedschiks tot een wanhoopsdaad over te gaan, die land en volk van Java in de grootste ellende zou brengen.

Een kolentrein stortte van deze — door de gezwollen stroom vernielde — brug over de rivier de Chemung op 8 kilometer beoosten Corning, New York. Verschillende kolenwagens kwamen in de rivier terecht.

[1]) Psycho-analytisch bezien heeft deze haat-overdracht nog een diepere oorzaak, zoals ook reeds van andere zijde naar voren werd gebracht. Voor den eenvoudigen Javaan was sedert eeuwen de „Hollander" een Vader-imago met haar polariteit van liefdevol ontzag en vrees. De algehele nederlaag van het Nederlandse leger en de Nederlandse autoriteit bij de inval der Japanners vernietigde dit Vaderbeeld en het werd in de eerste tijd vervangen door de Vader-instelling ten opzichte van den Japanner. Toen de tweede teleurstelling kwam en de Japanner van zijn glorie beroofd werd, was er geen object meer voor de polaire gevoelens, die aan een Vader-imago gebonden zijn. Ze vielen in hun polariteit uiteen: de liefde-gevoelens hechtten zich aan het „Moeder"-land; alom laaiden de fanatieke gevoelens van diepe genegenheid voor de „Iboe pertiwi" op, de haat richtte zich met dezelfde felheid op Nederlanders en Japanners. Pas later verdwenen de Japanners uit dit beeld (door hun gedrag na de capitulatie en doordat de gevoelens te hunnen opzichte door de betrekkelijk korte duur der bezetting niet zo diep geworteld waren) en concentreerde de haat-overdracht zich op de Nederlanders.

[2]) Goed gedaan worden is alleen tot zover welgevallig, als men blijkt te kunnen vergelden. Schiet het daarover heen, dan komt haat in de plaats van dankbaarheid.

NIEUWS VAN OVERAL

HONGER STAKING OPGEHEVEN.

David Fleming van het Ierse Republikeinse Leger, die 77 dagen in honger staking doorbracht in de Crumlin Road gevangenis, heeft de staking opgegeven. Hij was letterlijk „vel en been" en de dokters schreven een speciaal dieet voor om hem weder te leren eten.

STEENKOOLBOTER.

In de Verenigde Staten is een proces uitgevonden om boter uit steenkool te maken. Men is druk doende op deze manier boter voor Duitsland te maken. Kleurstof geeft deze boter de tint van roomboter, terwijl de smaak door kunstmiddelen wordt toegevoegd.

EUCHARISTISCH CONGRES AMSTERDAM.

Bij het 600-jarig bestaan van het Mirakel van Amsterdam werd een Eucharistisch Congres gehouden. In het Stadion kwamen een spreekkoor van 800 personen (Amsterdam, Aneta).